

ALDOUS HUXLEY

SİNEM CEYLAN

0410200012

TEBİP-BİYOLOJİ

-
- Yazar, editör ve öğretmen olan Leonard Huxley ile yine bir öğretmen olan Julia Arnold'un üçüncü oğlu olan Aldous Leonard Huxley, 26 Temmuz 1894 tarihinde İngiltere' de dünyaya gelmiştir.
-

-
- Huxley'in dedesi, biyolog Thomas Henry Huxley, 19. yüzyılda Charles Darwin'in evrim teorisini geniş bir kitleye tanıtan ve "agnostik" kelimesini ülkeye öğreten yazar olarak tanınmıştır. Thomas Huxley'nin yazıları, torunu Aldous'un hayal gücünü de cezbeden bir tema olan bilim ve din konusundaki çoğalan tartışmalara katkıda bulunmuştur.
  - Böylece Aldous, bilim, din ve eğitim konusundaki düşüncelerin aile yaşamını şekillendirdiği ve hatta egemen olduğu bir ortamda büyümüştür.
  - Edebiyat ve bilim, Viktorya Dönemi'nin sonunda bir araya gelerek Huxley'nin kendi kariyer planlarını yazarlık, gazetecilik üzerine odaklanmasına katkıda bulunmuştur.

EĞİTİM HAYATI

- İyi bir botanikçi olan olan babasının donanımlı botanik laboratuvarında eğitim görmeye başlamıştır.
- Annesinin kanser hastalığına yakalanmasına kadar geçen birkaç yılda Hillside adlı bir okulda eğitim görmüştür.
- Dokuz yaşından itibaren yatılı bir okulda eğitim almaya başlamıştır.

-
- On altı yaşında Eton College'da okuduğu sıralar aniden başlayan keratit punktat adlı göz rahatsızlığı Huxley'i neredeyse kör bırakmıştır.
  - Gözlerindeki rahatsızlıktan dolayı on yedi yaşında eğitimine ara vermek zorunda kalan Huxley'in geçirdiği bir ameliyat sayesinde görme yetisi kısmen düzelmiştir.
  - Hayatının geri kalan kısmında göz sorunları peşini bırakmasa da İngiliz Edebiyatı diplomasını alacağı Oxford' a katılmıştır.
  - Oxford'dan diplomasını aldıktan sonra, Huxley öğretmenlik yapmak için Eton'a geri dönmüştür. Öğrencileri arasında, "1984" ve "Hayvan Çiftliği" gibi klasikleri yazan George Orwell da vardır.

ÜÇ ÖNEMLİ OLAY

- 1908-1914 yılları arasında yaşadığı üç sarsıcı olay Huxley'in tüm gençliğini etkilemiş ve hayatında silinmez izler bırakmıştır:
- Annesinin ölümü,
- Eton'da öğrenciyken onu neredeyse kör olma noktasına getiren göz hastalığı,
- Kardeşinin intiharı

İNGİLTERE

- İngiltere'deki kriz 1931'in yazında derinleştikçe, Huxley'nin karamsarlığı da derinleşmiştir. Ağustos ayındaki sterline hücum, Britanya'nın acil durumla uğraşacak ilk hükümetin kurulması, iki savaş arasındaki İngiliz tarihinin dönüm noktasını belirleyerek Eylül'de altın standartının bırakılması gibi gelişmeler Huxley'in hayata bakışındaki karamsarlığı daha da derinleştirmiştir.
- Kısa bir süre sonra geleneksel politikaya ilişkin ümitsizliğinin en derin noktasına ulaşmış ve çoğu çağdaşı gibi parlamenter demokrasiden vazgeçmiştir. Huxley rasyonel bir öngörünün gereklerini yapmaya ve bizi bu doğrultuda yönetecek kişilerin olmasının gerekliliğini savunmuştur. Propagandayı da devlet kontrolünün meşru bir aracı olarak görmüştür.

AMERİKA

- Huxley'e göre I. Dünya Savaşı'nın en kötü sonuçlarından biri ABD'nin dünya egemenliğinin kaçınılmaz bir şekilde hızlanmasıydı. Huxley, 'ABD'nin geleceği dünyanın geleceğidir' yollu mahzun kehanetini 1920'lerde birkaç yerde daha dile getirmişti ve kocaman gökdelenleri, dolar ekonomisi, gençlik kültürü, duygusal filmleri, seks hormonlu sakızlarıyla ve makineleşmesiyle Cesur Yeni Dünya kitabında Dünya Devleti'nin ilk önce Amerikan yaşama biçiminin küresel yayılışına bir yergi olarak düşünüldüğü açıktı.

II. DÜNYA SAVAŞI

- Huxley, eşi Maria ile birlikte ilk önce New Mexico’da ve ardından geçirdiği ameliyatın görme yetisinin büyük kısmını geri getireceği Kaliforniya’da yaşamak üzere İngiltere’den ayrıldı.
- Huxley, yeni evinde mistisizm araştırmalarına ve uygulamalarına tanıklık etti. Yeni felsefi bakış açısı, II. Dünya Savaşı arifesinde pasifizmi teşvik eden “Eyeless in Gaza” (1936) adlı romanına temel oluşturmuştur.
- II. Dünya Savaşı’ndan sonra, Huxley Amerika Birleşik Devletleri vatandaşlığı için başvuruda bulundu, ancak Amerika’yı savunmak amacıyla silaha sarılacağını söylemediği için başvurusu reddedilmiştir.

EDEBİYAT HAYATI

- Romanları ve denemeleriyle tanınmış olmasına karşın kısa hikâyeler, şiir, gezi yazıları, film hikâyeleri ve senaryolar ile de uğraşmıştır.
- Eserlerinde sergilediği zekâsı ve karamsar hicivleri ile dikkat çekmiştir.
- Huxley, 1919'dan 1921'ye dek zamanının en tanınmış yayınlarından biri olan Londra dergisi Athenaeum'da editör olarak çalışmıştır.
- Roman ve denemelerinde sosyal norm ve idealleri, bilimin insan yaşamında yanlış kullanımını eleştirmiştir.
- Parapsikoloji ve mistik temelli felsefelerle ilgilenmiş ve bu konularda yazılar kaleme almıştır. Özellikle Türkçeye "Kadim Felsefe" adıyla tercüme edilen "Perennial Philosophy" adlı eseri Perennial Felsefeyi çeşitli çevrelerde yeniden gündeme taşımıştır.

PSİKEDELİK MADDELER

- 1953'te psikiyatrıst Humphry Osmond tarafından tanıtilan bir halüsinojenik ilaç olan meskalin ile yaşadığı deneyimlerden kuvvetli biçimde etkilenmiştir.
- Psikoaktif ilaçlarla geçirdiği yılları, genel olarak "viskiyle yıkanmış bir cennet" olarak tanımlanacaktı.
- Aydınlanma arayışında, psikedelik maddeler kullanımının öncülerinden biriydi.
- Huxley'nin psikedelik ilaç deneyimleri, "Heaven and Hell" adlı yazısında anlatılacaktı.
- Psikedelik ilaçlar hakkında yazdığı yazılarından bazıları, erken dönem hippileri ve Beat kuşağı arasında adeta yeni bir İncil mertebesine yükselecekti.

ESERLERİ

- 1916-1920 yılları arasında, daha çok Fransız Simgecileri'nin etkisini taşıyan şiirlerden oluşan dört kitap yayımlamıştır.
- Huxley'nin ilk yayınlanmış eseri, henüz yirmili yaşlarının başındayken yazdığı şiirleri topladığı "The Burning Wheel" (1916) adlı bir kitaptır.
- Kısa öykülerinin yer aldığı Limbodan (1920) sonra kendisini üne kavuşturan "Crome Yellow / Krom Sarısı" (1921) adlı ilk romanı yayımlanmıştır.
- 1925'te yayımlanan romanı "Those Barren Leaves / Şu Kısır Yapraklar"ı W. B. Yeats İngiliz romanına felsefenin dönüşü olarak değerlendirmiştir.
- Huxley'in ilk "fikir romanı" sayılan "Point Counter Point / Ses Sese Karşı" (1928) ününü daha da pekiştirmiştir.
- Ama ona asıl ününü "Brave New World / Cesur Yeni Dünya" (1932) adlı gelecekçi yergi romanı sağlamıştır.

- “Gray Eminence” (1941) ve “Devils of Loudon” (1952) ile Huxley, organize dinin ikiyüzlü olduğuna inandığını vurgulamak amacıyla tarihsel olaylara yoğunlaşmıştır.
- 1954 yılında yayımlanan “The Doors of Perception / Algı Kapıları” (1954) ve devamı niteliğindeki “Heaven and Hell / Cennet ve Cehennem” (1956) geniş yankılara yol açmıştır.
- Kitap “beat kuşağı”nın başucu yapıtlarından biri oldu. The Doors topluluğu adını bu kitaptan esinlenerek aldı, ayrıca yapıt The Beatles’in Sergeant Pepper albümüne esin kaynağı oldu.
- 1958 yılında “Brave New World Revisited / Yeniden Ziyaret Edilen Cesur Yeni Dünya” yayımlanmıştır.
- 1962’de yayımlanan “Island / Ada” son romanıdır.
- 1940’lı yıllardan sonra Doğu mistisizmine ilgi duymaya başlayan Huxley’nin; bir yaşam boyu sürdürdüğü arayışını, ölmeden bir yıl önce yazdığı “Ada” adlı romanında, Zen Budizm’inde noktaladığını anlıyoruz.

GEORGE ORWELL'E BİR MEKTUP

- 1949 yılının Ekim ayında, yani George Orwell'in distopik başyapıtı **Bin Dokuz Yüz Seksen Dört** raflardaki yerini aldığında, Orwell kitabın bir kopyasını da lisedeki Fransızca öğretmenine gönderdi. Fakat Orwell'in bu hareketi yalnızca öğretmenine duyduğu şükrandan ötürü yapılmış bir jest değil, kendisinden çok daha deneyimli bir yazarın fikrini almaya yönelik bir girişimdi. Çünkü Orwell'in kitabının yayımlanmasından 17 yıl önce, çağımızın bir diğer kült distopyasına imza atan bu meşhur Fransızca öğretmeni, *Cesur Yeni Dünya*'nın yazarı Aldous Huxley'den başkası değildi.
- Kitabı okuduktan sonra Huxley, Orwell'in bu jesti için teşekkürlerini ve kitap hakkındaki yorumlarını iletmediği bir mektup yazmayı ihmal etmedi elbette.

-
- Mektup, Huxley'nin roman hakkındaki tebrikleriyle başlıyor fakat ilerleyen satırlarda Huxley'in kendi romanıyla Orwell'inkini sıkı bir kıyasa tabi tuttuğunu görülüyor. Bu kıyas da bir nevi Huxley'in kendi romanın daha olası noktalara parmak bastığı sonucuna varmasıyla sonlanıyor. Huxley, Orwell'in yapıtını “İyi” ve “oldukça önemli” olarak nitelese de mektuptaki satırları, kendi gelecek vizyonunun öğrencisinden daha iyi olduğunu düşünen bir öğretmene aittir.

which I imagined in Brave New World. The change will be brought about as a result of a felt need for increased efficiency. Although meanwhile, of course, there may be a large-scale biological and atomic war in which we shall have a glimpse of the things which I

- Benim düşünceme göre, siyasi gücü elinde tutanlar, yönetmenin ve güce olan şehvetlerini tatmin etmenin daha az meşakkatli ve müsrif yollarını bulacaklardır. Ve bu yollar benim *Cesur Yeni Dünya*'da tarif ettiğime benzeyecektir.

Aldous Huxley

CESUR YENİ DÜNYA

- 2019 yılında kitabın 32. baskısında görüldüğü üzere Huxley, Cesur Yeni Dünya'yı eleştirerek, kitabın bir sanat eseri olarak epey kusurunun olduğunu ifade etmiştir. Ancak bunları düzeltmek için kitabı yeniden yazması gerektiğini de ekleyen Huxley söz konusu yeniden yazma sürecinde, daha yaşlı, farklı bir insan olarak, öyküdeki bazı kusurların yanı sıra üstün yanlarını da çıkarıp atmasının gerekeceğini belirtmiştir.

ÖDÜLLERİ

- Huxley, 1939'da Edinburgh Üniversitesi'nden Kurgu dalında James Tait Black Memorial Ödülü'nü kazandı.
- 1959 yılında Amerikan Akademisi ve Sanat ve Edebiyat Enstitüsü'nden Başarı ve Altın Madalya Ödülü aldı ve Kaliforniya Üniversitesi'nden onursal bir Fahri Doktora derecesi aldı.
- Ölümünden bir yıl önce, İngiliz Kraliyeti Edebiyat Topluluğu'nca "Edebiyat Dostu" nişanına layık görüldü.

-
- 1960 yılında Huxley'e boğaz kanseri teşhisi kondu. Bu dönemde Esalen Enstitüsü'nde "İnsan Potansiyelleri" üzerine dersler veriyordu. 1959'da İngiliz vatandaşlığı süren Huxley, Macmillan hükümeti tarafından kendisine Şövalye unvanı verilmesi teklifini reddetti.
  - 1962 yılında Los Angeles'deki evi yandı. Huxley, kendi sözleriyle artık "mülksüz ve geçmişi olmayan" bir adamdı.
  - Huxley, 22 Kasım 1963'te Hollywood'daki evinde hayata gözlerini yumdu.

“

Eğer doğru kullanırsan sözcükler X ışınlarına dönüşebilirler, her şeyi delip geçerler. Okursun ve delinirsin.

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER